

Työpaikkatapaturmien taajuus nousi yksityisillä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoilla

55

Tapaturmavakuutuskeskuksen analyysi 11.9.2024

Työpaikkatapaturmien taajuus nousi yksityisillä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoilla

Yksityisten terveys- ja sosiaalipalvelujen päätoimialalla sattui palkansaajille vuonna 2023 yhteensä 6 498 työpaikkatapaturmaa, mikä on eniten koko tarkastelujakson 2016-2023 aikana. Työpaikkatapaturmien taajuus nousi yksityisellä terveys- ja sosiaalipalvelujen päätoimialalla yhä jyrkästi. Terveys- ja sosiaalipalvelujen töissä kaatumiset, kantaminen ja nostaminen sekä väkivalta korostuvat työtapaturmatilastossa. Yhteensä sote-alalla sattui viime vuonna 13 602 työpaikkatapaturmaa, kun mukaan lasketaan myös julkisen alan sote-ammattilaisten työtapaturmat.

Teksti: Janne Sysi-Aho ja Marja Kaari, Tapaturmavakuutuskeskus

Tässä analyysissä tarkastellaan yksityisten terveys- ja sosiaalipalveluiden työtapaturmia. Sosiaali- ja terveysalalla työpaikkatapaturmien määrän kehitys on muista merkittävistä päätoimialoista poiketen ollut jo pidempään noususuuntaista. Työtapaturmatilaston avulla ei yksinään pystytä selvittämään tai näkemään muutoksen juurisyitä, mutta tilastotieto auttaa tunnistamaan ongelman ja kohdentamaan toimia tilanteen korjaamiseksi.

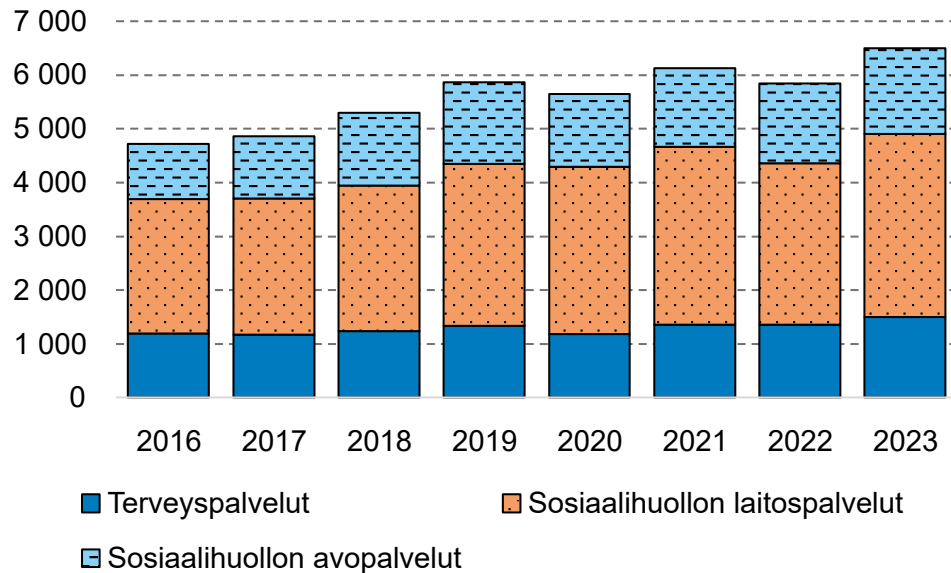
Analyysissä aineistona ovat palkansaajille sattuneet työpaikkatapaturmat sattumisvuosina 2016-2023. Yksityisen terveys- ja sosiaalipalvelualan työpaikkatapaturmissa on mukana kaikki päätoimialan vahingot, ammattiluokasta riippumatta. Taajuuksien laskennassa on käytetty Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen työtuntitietoja.

Hyvinvointialueiden soteammattilaisten työtapaturmia on käsitelty tarkemmin erillisessä analyysissä.

Yksityisellä terveys- ja sosiaalipalveluiden päätoimialalla sekä työpaikkatapaturmien määrät että taajuudet nousivat vuonna 2023 (kuva 1 ja kuva 2). Korvattujen työpaikkatapaturmien lukumäärä oli tarkastelujakson 2016-2023 korkein, yhteensä 6 498 työpaikkatapaturmaa.

Jos tähän määrään lisätään myös julkisen puolen soteammattilaisille sattuneet työpaikkatapaturmat (vuonna 2023 yhteensä 7 104 työpaikkatapaturmaa), saadaan kokonaisuudeksi 13 602 työpaikkatapaturmaa, joka on noin 16 % koko maan työpaikkatapaturmista.

Kuva 1: Työpaikkatapaturmien lukumäärät yksityisten terveys- ja sosiaalipalveluiden toimialoilla.

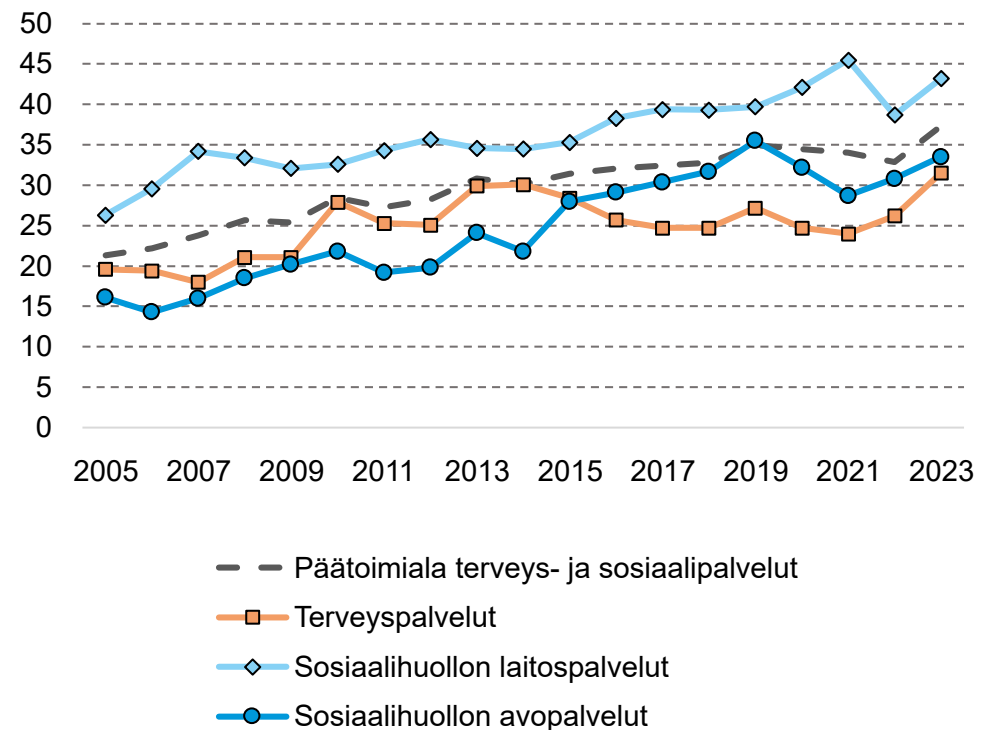

Työpaikkatapaturmien taajuudet yksityisillä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoilla nousevia

Palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuus on noussut yksityisillä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoilla jo pitkään (kuva 2), päinvastoin kuin muilla suurimmilla päätoimialoilla. Yksityisillä terveyspalvelutoimialoilla vuonna 2021 sosiaalihuollon laitospalveluiden palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuus oli ennätysellisen korkea, 45,5 työpaikkatapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohden. Vuonna 2022 sosiaalihuollon laitospalveluissa taajuus laski tasolle 38,7, mutta nousi

vuonna 2023 taas tasolle 43,2. Myös yksityisten terveyspalvelujen ja sosiaalihuollon avopalveluiden taajuus nousi vuonna 2023 niin, että päätoimialan yhteistaajuuskin nousi samalla korkeimmaksi koko tarkastelujaksolla. Päätoimialan taajuus nousi 13 % edellisvuoteen verrattuna

Kuva 2. Palkansaajien työpaikkatapaturmien taajuudet yksityisten terveys- ja sosiaalipalveluiden päätoimialalla sekä ko. päätoimialan tarkemmalla luokittelutarkkuudella (yksikkö: korvattuja työpaikkatapaturmia miljoonaa työtuntia kohti).

Yksityisellä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialalla työpaikkatapaturmien lukumäärät ovat kasvaneet useilla toimialoilla. Lukumäärien kasvun taustalla vaikuttaa myös toiminnan volyymin kasvu. Päätoimialalla työtunnit kasvoivat vuoteen 2020 asti ja laitospalvelujen alatoimialalla

työtuntien määrä on lisääntynyt vielä sen jälkeenkin. Palkansaajien työpaikkatapaturmien lukumäärät yksityisen terveys- ja sosiaalipalvelutoimialan sisällä ovat kehittyneet seuraavasti (taulukko 1):

Taulukko 1. Palkansaajien työpaikkatapaturmien lukumääräkehitys yksityisillä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoilla 2016-2023.

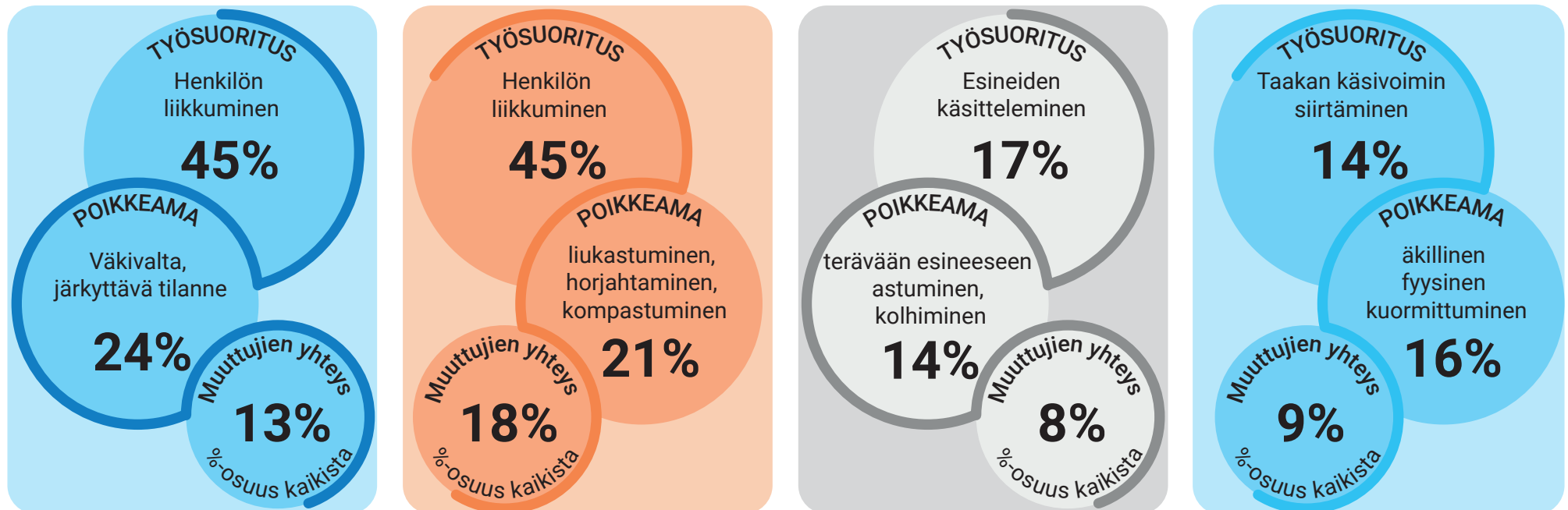
Toimiala	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Terveydenhuollon laitospalvelut	218	219	197	173	132	194	189	299
Terveyskeskus- ja vastaavat yleislääkäripalvelut	7	0	4	1	8	19	25	24
Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut	425	393	432	431	452	570	525	536
Hammaslääkäripalvelut	77	70	52	89	64	69	91	68
Muut terveydenhuoltopalvelut	466	494	551	645	526	509	526	578
Sosiaalihuollon hoitolaitokset	219	237	259	271	286	287	261	214
Kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asumispalvelut	575	627	608	623	413	429	437	524
Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut	1 125	1 113	1 279	1 470	1 451	1 475	1 269	1 433
Muut sosiaalihuollon laitospalvelut	584	556	563	645	958	1 118	1 032	1 225
Vanhusten ja vammaisten sosiaalihuollon avopalvelut	283	346	343	404	371	384	409	445
Lasten päivähoitopalvelut	240	312	375	425	397	444	453	544
Muut luokittelemattomat sosiaalihuollon avopalvelut	496	498	631	691	591	632	624	607

Yksityisellä terveys- ja sosiaalipalvelupäätoimialalla tarkastelujaksolla 2016-2023 työpaikkatapaturmat ovat lisääntyneet selvästi ja nopeasti vanhemmissa ikäluokissa. Tämä voisi viitata siihen, että alalle on rekrytoitu paljon alanvaihtajia tai kokeneempia työntekijöitä muilta toimialoilta tai kokeneidenkin työntekijöiden töiden sisällöt ovat muuttuneet tällä aikavälillä voimakkaasti.

Suuri osa päätoimialan työpaikkatapaturmista (45 % vuonna 2023) liittyi liikkumiseen, 17 % esineiden käsittelyyn ja 14 % nostami-

seen tai kantamiseen. Kun yleisimmät työsuoritukset yhdistetään vahingoittumista edeltäneeseen poikkeamaan, niin 18 % kaikista työpaikkatapaturmista oli liikkussa sattuneita erilaisia kaatumisia ja 13 % oli väkivaltaan, järkyttävään tilanteeseen tai poikkeavaan läsnäoloon liittyviä tapaturmia (kuva 3). Esineiden käsittelyyn liittyvät tapaturmat olivat usein teräviin esineisiin osumisia (8 % kaikista työpaikkatapaturmista) ja nostamiseen tai kantamiseen liittyvät vahingoittumiset fyysisiä kuormittumisia (9 % kaikista työpaikkatapaturmista).

Kuva 3: Yksityisten terveys- ja sosiaalipalvelualueiden työpaikkatapaturmien 2023 jakaumat työsuorituksen ja poikkeaman suhteen ja näiden luokkien väliset vahvimmat yhteydet (% kaikista toimialan palkansaajien työpaikkatapaturmista 2023)

Yli viidesosa vahingoista puremia, potkuja ja lyöntejä

Vuonna 2023 yksityisellä sotealalla sattui yhteensä 1 383 työpaikkatapaturmaa, joissa vahingoittumistapa oli purema, potku tms. Määrä kasvoi noin 16 % edellisvuodesta. Näistä tapaturmista 1 036 sattui sosiaalihuollon laitospalveluissa 225 sosiaalihuollon avopalveluissa 122 terveystalouden palveluissa. Näissä tapaturmissa yleisimmin loukkaantuu yläraajat tai pään ja kasvojen alue.

Yksityisten terveys- ja sosiaalipalvelualueiden kesken työtapaturmien ammattijakaumat ovat hieman erilaiset (taulukko 2).

Alan kasvu ja muutos näkyy työtapaturmakehityksessä

Tässä analyysissä tarkasteltavia yksityisiä terveys- ja sosiaalipalvelutoimialoja yhdistää voimakas kasvu ja muutos, mikä on heijastunut nousevina työpaikkatapaturmien lukumäärätrendeinä jo pitkään.

Tapaturmat ovat aiemmin sattuneet pääosin nuorille työntekijöille, nyt ikäjakauma työpaikkatapaturmissa on viimeisten vuosien aikana tasoittunut. Vanhempien työntekijöiden työtapaturmissa nähdään myös liikkumistapaturmien osuuden kasvu ja näiden yhteydessä pidempien työkyvyttömyysjaksojen määrän ja osuuden lisääntyminen.

Analyysissä tarkastellut tapaturmalukumäärät ja keskimääräistä korkeammat työpaikkatapaturmien taajuudet eivät korjaannu pelkäs-

tään joko työpaikkatason kehittämistoimilla tai turvallisuuden johtamisen kehittämisellä. Molempia tarvitaan pitkäjänteisellä otteella ja yhdessä tehden. Liikkumistapaturmien, nostamiseen ja kantamiseen liittyvien tapaturmien, terävien esineiden aiheuttamien tapaturmien ja väkivaltilanteiden ennaltaehkäisyyn on jo keinoja. Hyviä käytäntöjä tarvitaan tehokkaammin käyttöön ja siinä johtamisella on iso rooli.

Lisätietoja:

Janne Sysi-Aho, janne.sysi-aho@tvk.fi ja

Marja Kaari, marja.kaari@tvk.fi

Tapaturmavakuutuskeskus, TVK

Tässä analyysiraportissa esitetään analyysin laatijoiden näkemys aiheesta.

Analyysissä esitettyjen kuvaajien tietosisältö löytyy Työtapaturmatiedosta julkaisun yhteydestä (Excel).

Työtapaturmia voi taulukoida tarkemmin [Pakki-sovelluksella](#).

Taulukko 2: Yksityisten terveyst- ja sosiaalipalvelujen toimialojen työpaikkatapaturmien ammattijakauma 2023 (%).

Huom. luokan Lainopilliset asiantuntijat sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät ryhmän vahingot ovat lähes kaikki tällä toimialalla sosiaalialan ohjaajien ja neuvojen työpaikkatapaturmia.

Ammattiluokka	Terveyspalvelut	Sosiaalihuollon laitospalvelut	Sosiaalihuollon avopalvelut	Yhteensä
Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	36,9 %	50,5 %	33,9 %	43,3 %
Lainopilliset asiantuntijat sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät	3,9 %	24,6 %	11 %	16,5 %
Sairaanhoitajat, kätilöt ym.	21,6 %	7,1 %	5,2 %	10 %
Lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat	0 %	1,5 %	18,6 %	5,4 %
Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	2,1 %	3,3 %	4,8 %	3,4 %
Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	0,3 %	4,6 %	3 %	3,2 %
Muut terveydenhuollon asiantuntijat	10,9 %	0,2 %	0,9 %	2,9 %
Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	0 %	0 %	8,9 %	2,2 %
Johtajat, ylimmät virkamiehet ja järjestöjen johtajat	1,4 %	0,5 %	4,6 %	1,7 %
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	1,1 %	1,7 %	1,1 %	1,4 %
Yhteiskunnan peruspalvelujen sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelujen johtajat	0,9 %	1,3 %	0,9 %	1,1 %
Lääkärit	3,2 %	0,4 %	0 %	1 %
Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat	3 %	0,1 %	0,2 %	0,8 %
Toimistotyöntekijät	1,2 %	0,2 %	1,1 %	0,7 %
Muut yhteensä	13,5 %	4 %	5,8 %	6,4 %

Tapaturmavakuutuskeskus TVK, Itämerenkatu 11-13, 00180 Helsinki